

Form K3318
(Estonian)

Hoidke see raamat alal,
sest tema juhatab.

Käsitusõpetus
Singer õmblusmasinate
jaoks

No. No. 127K ja 128K
(kiikuwa laewukesega)

perekonna tarwitamiseks

Kui wajate
nõelu, masi-
naõli, osi ehk
parandusi,
siis

otsige ikka
punane "S"
Singeri kaup-
lused on igal
pool

THE SINGER MANUFACTURING CO.

1927

WÄGA TÄHTIS.

Et saawutada kõige paremaid tagajärgi omal masinal, tarwitage ainult paremas headuses masinaõli ja häid nõelu.

Singer õli, mis eriti õmblusmasinate jaoks walmistatud, on saadawal pudelites, mille klaasi sisse ärinimi "The Singer Manufacturing Company" walaatud ja plekknõudes, millel kõigile tuntud punane "S" trükitud on.

Singer nõelad müüakse rohelistes pakikeses, warustatud Singer punase tähega "S."

Pahanduste ärahoidmiseks ärge unustage osta õli, nõelu, osasi ja niitisi ainult Singer'i kauplustest ehk Singer'i agentelt.

WÄGA TÄHTIS HOIATUS.

Peame oma kohuseks hoiatada oma kaubatarwitajaid õmblusmasina parandusi kõrwaliste isikute kätte mitte usaldada, Kui Teie õmblusmasin tarwitab monteerimist ehk parandust, siis teatage sellest lähemasse Singer magasinini ehk agendile, kes Teile kõigis abi annawad. Ainult Singer Parandus kindlustab masina korralikku töötamist kaua aastate peale.

Singer Sewing Machine Company

ARH PT-4222

Form K3318
(Estonian)
June 1927

KÄSITUSÕPETUS
SINGER
ÕMBLUSMASINATE

JAOKS

No. No. 127K ja 128K

(KIIKUWA LAEWUKESEGA)

PEREKONNA TARWITAMISEKS

THE SINGER MANUFACTURING CO.

611620651

**OLETE NÄINUD KUIDAS
ÕMMELDAKSE SINGER'i
MASINAL ELEKTRI ABIL**

Kinnitage
Teie masina
külge SINGER
MOOTOR—seda
wõib ühe kruwi
abil teha—ja
masin saab töö-
tama sel ajal
kui Teie ma-
terjaali juhite.

Pimeduses hei-
dab SINGER
elektri lamp
walgust just
sinna kus tar-
wis, ja wõimal-
dab õmblust
selgemini nä-
ha. Ei waewa

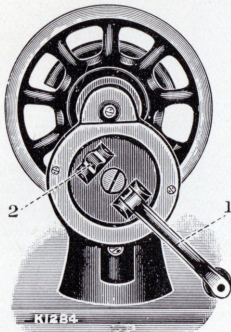
ja ei wäsita silmi; hoiab aega kokku, kõrwaldab
pahameelt kui nõela niiditakse.

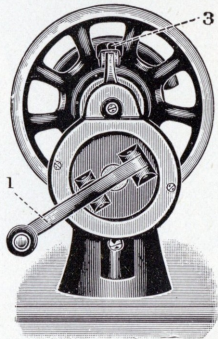
*Iga Singer'i magasin wõib Singer'i agent — müüja
annab Teile nende kohta soowitawaid seletusi.*

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Käsiwänt.

Joon. 1.

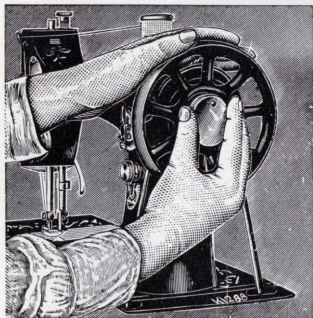

Joon. 2.

KUI puust kast masinalt wõetud, siis leidub käsiwänt mitte töötawas seisakus, nagu näitab joonistus 1. Et masinal töötama hakata, pöörake wänt tagasi, et kang (1, joon. 1) langeks lõikesse (2, joon. 1). Ka on tarwis, et ühendaw hark, mille otsa ümber nahk (3, joon. 2), uuesti langeks hooratta kodarate wahele. Siis on masin töötamiseks walmis, nagu näitab joon. 2.

Enne kui masinale puust kasti panna, tarwis kang wabastada, kuna wänt seisakusse asetada, nagu näitab joon. 1.

Hooratta wabastamine.

Joon 3.

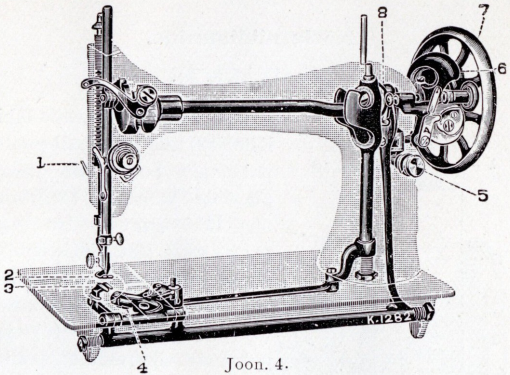
rake väljaspool ratast olewat lahutajat kruwi enda poole, kuidas joon. 3 näidatud.

Säädis wõimaldab hooratast wabastada, nii et see wabalt ringi käib, ilma et nõela mekaniismi kaasa weaks. Waba käiku tuleb seni tarwitada, kuni tallamine on õieti kätteõpitud, samuti pooli ajamise juures. Et hooratast waba käigu peale seada, hoidke hooratast pahema käega kinni, paremaga aga kee-

Jalgmasinaga töötamine.

Wabastage hooratas ja pange mõlemad jalad tallalaua peale ja keerake hooratas enda poole, samal ajal rõhutades jala ninaga ja kannaga waheldamisi tallalaua peale. Harjutage tallamist senikaua, kuni masinakäik kergeks ja korralikuks muutub, ja tallalauaga töötada wõite nii, et kui masina uuesti käima panete, hooratas mitte wastupidi ei pöörleks.

Kui tallalaua tarvitamine juba täiesti selge on, siis ühendage hooratast mekaniismiga, lahutajat kruwi enese poolt keerates ja pange tükk kalinkori ehk linast riidet pressjala alla (2, joon. 4); laske pressjalg riide peale (1, joon. 4) ja hakake masinal selsamal wiisil, aga niiditamata, töötama, kuni ka riide juhtimisega olete täiesti tuttawaks saanud.

Joon. 4.

Wõrreldes jalgmasinat käsimasinaga, on esimese masina paremus selle kiiremas töötamises ja wõimaluses rohkem mitmekesisemaid töid teha, kuna mõlemad käed wabad on.

Käsimasinaga töötamine.

Kinnitage hooratas, pange tükk riidet pressjala alla (2, joon. 4) ja keerake käsiwänta wäljapoole kerge ja ühetasase liikumisega. Jätkake seda kuni wäljaõppinud olete pahema käega riidet hästi juhtima.

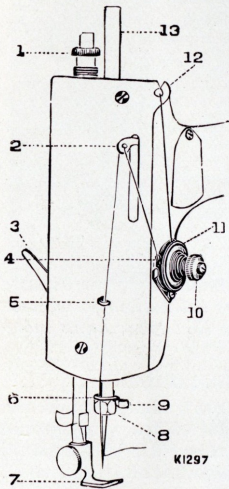
Masina korraliku töö kindlustuseks.

Hooratas peab pöörlema alati oma poole. Esimeseid katseid tehke riide äärtega ja ärge hakake päris tööd enne, kui riide juhtimine ja masina wäntamine selge ei ole.

Ärge pange masinat allalastud pressjalaga kunagi muidu käima, kui pressjala ja edasilükkaja wahel riidet ei ole ja ärge katsuge riidet edasi kiskuda, see wõib nõela kõweraks teha; masin lükkab riide ise edasi. Kui nõel ja laewuke mõlemad niiditatud on, siis ärge wändake masinat muidu, kui õmblemise juures. Mõlemad siibrid laewukese kohal peawad alati kinni olema.

Nõela niiditamine.

(Waata joon. 5).

Joon. 5.

Juhtige niit niidirullist läbi lõhe (12) alla paremalt poolt pahemale poole pingutuse plaatide wahela (11), siis üles läbi traat wedru (4), pärast seda läbi niidiwedaja winna augu (2) eestpoolt, alla läbi niidijuhtija aasa (5) niidijuhtijasse (6) ja pahemalt paremale poole läbi nõela silma, jättes niidi otsa 3 ehk 4 tolli pikkuseni.

Nõela niiditamiseks soovitame tarvitada Singer nõela niiditajat.—Temaga võib nõela niiditada ilma waewata ja kiirelt, wõites kallist aega, rahu ja kannatust.

Nõela kohale seadmine.

(Waata joon. 5).

Tõstke nõelakang (13) kõige kõrgemasse punkti ja wabastage hoidkruwi (9); nõela pahemas käes lame-da küljega hooratta poole hoides, pange nõela nõelahoidjasse (8) nii kaugele kui ta läheb, ning keerake kruwi (9) källe kinni.

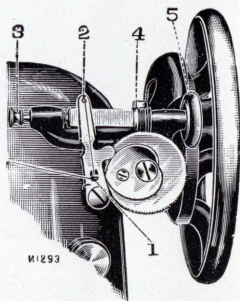
Poolimine

(Waata joon. 6).

Wabastage hooratas ja tõstke poolija niikaugelt üles, et selle kummi rõngas hooratta õlga puudutaks. Nüüd pöörake hooratas oma poole, et pooli- ja niidijuht edasi nihkuks parema ääre tipuni (2).

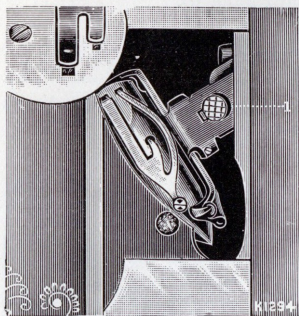
Pange niidirull niidiga masinal olewa rullora otsa ja tõmmake niidi ots ülalt esiplaadi lõhest läbi (12, joon. 5), selle järele pange niit poolijasse, juhtides seda esmalt läbi poolija niidijuhi alumise aasa (1) altpoolt ja siis ülesse läbi selle ülemise otsa aasa (2).

Tõmmake pahemal pool asuw poolija tsentrum (telg) pahemale poole (3) ja pange pool paremalt poolt taldriku (4) ja tsentrumi otsa wahele, mis pahemal pool. Nüüd piigistage niidi ots taldriku ja pooli ääre wahele, pöörake hooratas oma poole ja hakake poolima töötades tallalauaga, nagu õmblemise juures. Kui pool juba täis, wõtke ta poolijalt ära, poolija tsentrumi eemale tõmmates pahemalt poolt; lükake poolija hoorattast eemale ja kinnitage hooratas selle käigu reguleerimise kruwi oma poolt wäljapoole keerates.

Joon. 6.

Laewukese wäljawõtmine.

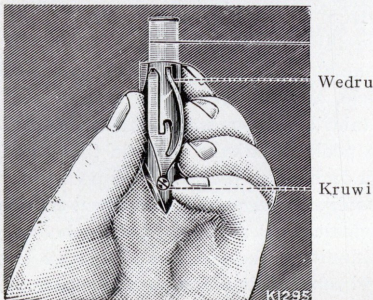

Joon. 7.

Tehke masina esimene siiber lahti ja pöörake hooratast oma poole seni, kui laewuke täiesti awause kohta jääb nagu näitab joon. 7. Wajutage nimetissõrmega laewukese wäljalükkaja pääle (1, joon. 7) ja laewuke hüppab laewukese pe-sast wälja.

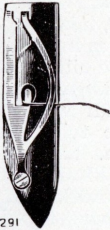
Laewukese niiditamine.

Hoidke laewuke, nagu joon. 8 näitab ja pange pool sisse nii, et niidi ots pahemalt paremale poole jookseks, nagu joonistusel näidatud.

Joon. 8.

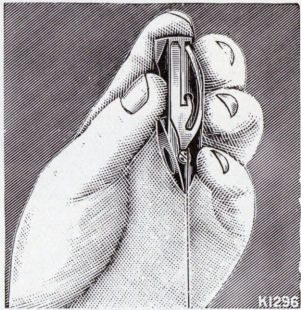
Wajutage pahe-
ma käe nimetis-
sõrmega pooli otsa
pääle ja tõmmake
niit läbi laewukese
prao tema terawa
otsa poole senikau-
gele, kui läheb (w.
joon. 9).

Joon 10.

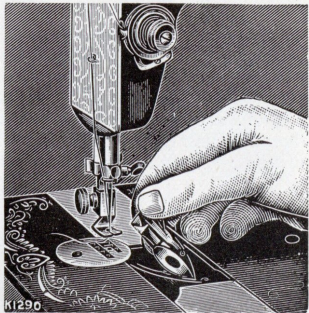
Laewukese kohalepane- mine.

Laewuke laewu-
kese pessa asetada
hoides selle peeni-
kest otsa omapoole,
nagu näidatud joon.
11, kusjuures niidi
otsa wabaks jätta
umbes 3—4 tolli pi-
kuselt päälpool sii-
ber-pletet.

Joon. 9.

Pääle selle tõmmake niit üles-
poole ja jälle alla nii, et ta
pingutuse wedru keskkohas
asuwa terawa otsa taha kinni
jäab, nagu näidatud joon. 10.

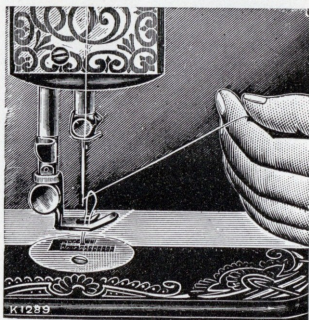

Joon. 11.

MÄRKUS. Ärge laske laewukese sisse, niisa-
muti ka pingutuse wedru alla mustust ega niidi otse
mitte koguda.

Ettewalmistus õmblemiseks.

Pahema käega wõtke nõela niidi otsast kinni ja jätke ta käest nõelani lõdwale, keerake hooratast

Joon. 12.

enese poole kuni nõel alla ja jälle ülesse kõrgemasse punkti läheb ja seega pooliniit püütud on. Siis tõmmake nõelaniidi otsast, mis käes hoiate, mille läbi alumine niit ühes nõelaniidiga läbi pisteplaadi augu nähtawale tuleb, kuidas joon. 12 näidatud.

Lükake siiberplated kinni, pange mõlemad niidiotsad ja riie, mis

Teie õmmelda soovite, pressjala ja nõela alla ; laske pressiwinn alla (3, joon. 5) ja hakake õmblema, pöörates hooratast oma poole.

MÄRKUS : Ärge püüdke töötamise ajal riidetõmmata, sest et selle läbi nõel võib kõweraks ehk katki minna ; masin lükkab ilma abita riidet edasi.

Töölõpetamie.

Tõstke pressjalg winna abil üles, samuti nõela kang tema kõrgema punktini, pöörates hooratast oma poole. Tõmmake riie taha pahemale poole wälja ja katkestage niidid niidilõikajal, mis asub presskangi küljes. Jätke niidi otsad mõne tolli pikuselt pressjala alla.

Niidi pingutus.

Korralik piste.

Lihtsa töö jaoks peavad ülemine ja alumine pingutused olema ühesugused ja küllalt tugewad, et mõlemad niidid keset riidet jääwad, kuidas ülemisel joonistusel näidatud.

Kui ühe niidi pingutus tugewam teisest on, siis jääwad pisted korratuks, nagu alljärgnewatel joonistustel näha.

Nõela niidi pingutus on liiga tugew.

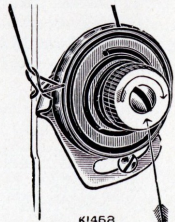

Nõela niidi pingutus on liiga lõdew.

Korralikuid pisteid saadakse harilikult nõelaniidi pingutuse seadmisega (waata joon. 13).

Et pingutust kõwendada, keera ke kruwi pea noole suunas, kui aga lõdwendada tahate, keera ke kruwi pea wastupidises suunas.

Iga masin on enne wabrikust wäljalaskmist korralikult proowitud, mispärast väga harwa juhtub, et laewukese pingutust tarwis muuta on. Kui aga peaks selleks wajadust olema, siis keera ke wäikest kruwi, mis laewukese terawa otsa sees (w. joon. 8), kõwemini, et pingutust suurendada, wõi jälle kergelt wabastada, et seda wähendada.

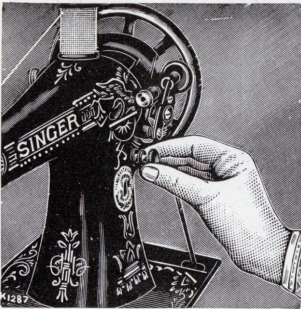

K1462

Kruwi pea.

Joon. 13.

Tuleb hoolt kanda, et õmmeldawa riide paksusele kohaselt nõel ja niit masinal oleksid. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Joon. 14.

Kruwi seisand pika piste jaoks.

Pistete muutmine.

Keerake kruwi sissepoole (waata joon. 14), kui piste pikem, ja väljapoole kui piste lühem peab olema.

Pressi muutmine töö peale.

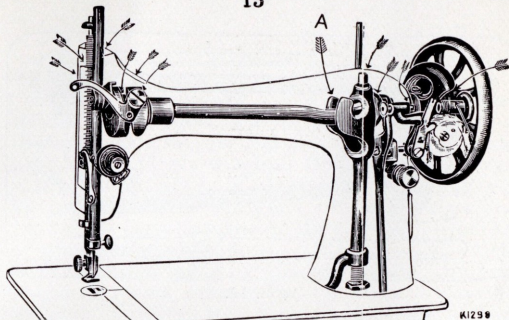
Hariliku koduse õmblemise jaoks tuleb harva pressi muuta. Kui õmmeldaw riie on siid ehk selle taoline riie siis tuleb pressi lõdwendada, ülewal pressjala kangi otsas olewat nõõpkruwi paar ringi ülespoole keerates (I, joon. 5). On vaja pressi kõwendada, siis keerake nõõpkruwi mõni ring allapoole.

Pööre nurgal.

Jätke masin seisma, kui nõel on kõige alumisel punktil tõstke pressjalg üles, keerake töö nõela ümber soovitud sihis, peale selle laske pressjalg jälle alla ja õmmelge edasi.

Flanelli ja wiltu palistuste õmblemine.

Tarwitage lühikest pistet ja wõimalikult kergest pingutust, et lõdew niit suudaks riide wenimist wälja kannatada.

Joon. 15.

K1299

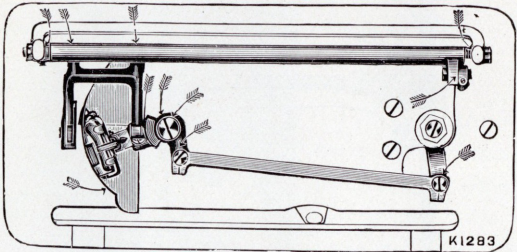
Masina õlitamine.

Et kindlustada masina kerget ja rahulikku tööd, on tarwis, et kõik liikuwad osad, mis ühenduses teistega, oleksid õliga kaetud ja ei jääks mitte kuiwaks. Masin peab õlitatud saama kohtades, mis märgitud joon. 15 ja 16 nooltega. Ühest õlitilgast jätkub igasse nõutawasse kohta. Väike plaat eesküljel ja suurem plaat tagaküljel tulewad tõsta ja paljastatud osi õlitada. **Eriti tähtis on, et koht "A" joon. 15 õlitatud saab, ja laewukese kandja tuleb wähesse õliga üle õõruda.**

Käsiwändas on olemas kaks auku, missugused aeg-ajalt ka õli tarwitawad. Õlitamise juures on waja õlikannu toru sügawalt aukudesse pista.

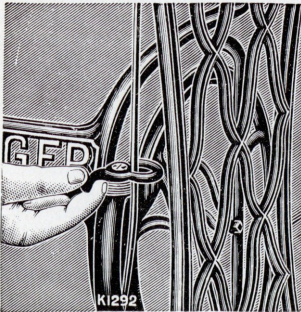
Peale õlitamist pange masin mõneks minutiks käima, et õli laagritesse ja igasse käiku sisse tungiks. Kui masin alati tarwitusel on, tuleb seda kaks wõi kolm korda nädalas õlitada. **Kui hooletuse läbi see tegemata jääb, siis lühendate masina iga ja sünnitate ise omale raskusi ja pahameelt.**

Et masina jalga õlitada, walage ühe tilga wiisi õli igasse kohta, kus sünnib ratta ringikäimine ja tallalaua liikumine, niisamuti ka wända mõlemate otsadesse, mis ühendab tallalaua rattaga.

Joon. 16.

Tarvitage alati kõige paremat masinaõli, mis müügil ainult Singer'i magasinides. Alaväärtusline õli ummistab laagrid ja käigud kinni, takistab tööd ja on põhjuseks masina rutuliseks ärakulumiseks.

Joon. 17.

Rihma äraviskaja.

See ehitus lihtsus-
tab rihma maha-
wõtmist ja peale-
panemist. Et rih-
ma maha wõtta,
lükake rihma ära-
wiskaja (waata
joonistus 17) pahe-
male poole samal
ajal töötades talla-
lauaga. Et rihma
jälle ratta peale
panna, töötage tal-

lalauaga tasawiisi edasi ja pöörake hooratast enese
poole; üks kaks ratta ringi seavad rihma jälle oma
paigale tagasi.

Hoiatused.

Masina käik raske. — Kui masin raskesti töötab peale selle, kui ta mõni aeg seisnud, määrige teda õli asemel parafiini ehk bensii-niga, mille järele masinat kiirelt ümber ajage, et läbipuhastada kõik käigud ja siis õlitage teda kõrgewäärtuslise Singer'i õliga. Alawäär-tuslise õli tarvitamine on harilikult põhjuseks, et masin raskelt töötab. Walwake selle järele, et nahast rihtm mitte liig pingul ei oleks; ta peab pingul nii olema, et ta mitte ei libiseks. Kui rihtm liig pikk on, wõtke tükk maha ja ühendage endiselt kokku.

Pistete läbilaskmine.—Põhjuseks on tihti kõwer ehk nüri otsaga nõel. Waadake järele kas nõel õieti sissepandud on (waata lhk. 6). Wõtke nõela plaat ära ja olles weendunud, et riide edasi-lükkaja (3, joon. 4) puhas ja wabalt liigub, pange nõelaplaat jälle kohale.

Niidi katkenemine.—Katkeb pealmine niit, siis sünnib see arwatawaste ühel alljärgnewaist põh-jusist:

Masin on walesti niiditatud.

Pingutus on liig kõwa.

Nõel on kas kõwer wõi nüri otsaga.

Niit on nõela numbrile liiga jäme. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Pingutus wedru (4, joon. 5) on katki.

Kui alumine niit katkeb, seadke alumine pingutus korda (waata lhk. 11); peale selle waadake järele, kas poolikestas ehk niidipin-gutuse wedru all mitte tolmu ei ole.

Hoiatused (järg).

Nõela murdumine.—Waadake selle järele, et nõel mitte kõwer ei oleks ja hoidke õnblemise ajal riide sikutamise eest; üks ja teine on põhjuseks, et nõel plaadi wastu pörkab ja murdub. **Tarwitage Singer nõelu, mis müügil ainult Singer'i magasinides ja firma oma esitaja juures.** Teiste firma nõelad on tihti alawäärtuslised, nad paenduwad, murduwad kergesti ja raskendawad masina tööd.

Halwad nõelad ja niidid on tihti rikete põhjuseks. Singer nõelte silmad on eriti wäljatöötatud, et mitte ei lõikaks niiti; samuti paremad niidid kannatawad pingutuse wälja ja ei ole nendel sõlmi sees. Singer'i magasinid müüwad paremaid õmblusniite.

Riide kokkutõmbamine.—Selle põhjuseks on harilikult mitte korralik pingutus. (Waata lhk. 11 pingutuse korraldamine).

Aasade tekkimine.—Seda wõib kõrwaldada pingutuse kordaseadmisaga (waata lhk. 11). Waadake selle järele, et niit õieti nii nõela kui ka poolikestasse oleks aetud, et niit, millega teie õmblete, oleks parema wäärtusega ja wastaks nõela numbrile (waata tabel tagumise kaane siseküljel). Waadake, et pingutus wedru (4, joonistus 5) mitte katki ei oleks.

Kõigis Singer'i magasinides antakse maksuta juhatused masina õigeaks kordaseadmiseks.

Niisamuti igas Singer'i magasinis antakse wälja alati heameelega ja ka maksuta juhatused raamat iga Singer masina juurde tema abiwärgiga, seda mitte arwesse wõttes, kus masin ostetud on.

Igat sorti õmblusmasin wõib ära parandatud ehk maksu arwel wastu wõetud saada.

KÄSITUSÕPETUS

ABIWÄRKIDE JA APARAATIDE

TARWITAMISEKS.

Abiwärgid, mis masinaga maksuta
kaasa antakse :

1 Paelutaja.	1 Ölikann.
1 Jalgpalistaja.	1 Kruwikeeraja, suur.
1 Tellitaw palistaja.	1 Kruwikeeraja, wäike.
1 Wollide märkija.	3 Pooli.
1 Joonelaud.	6 Nõela.
1 Joonelaua kruwi.	1 Käsitusõpetus-raa- mat.

Eraldi maksu eest wõib saada :

Wiltu paela juhtija.

Watteerija.

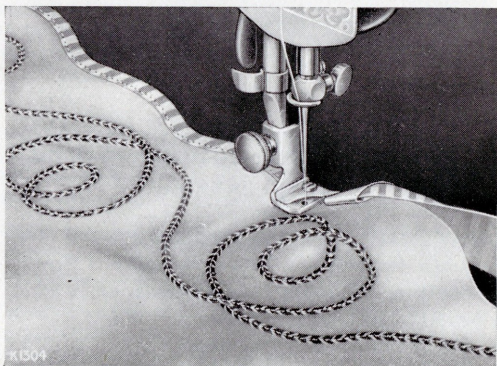
Nöörkirja aparaat (Sutasher).

Krousija.

Krousija koguja-plate.

Paelutaja—Paelutamine.

Tõstke nõela, wõtke pressjalg maha ja pange selle asemel paelutaja, kuidas näidatud. Pistke pael paelutaja keerde sisse ja tõmmake nõela alla. Paelutawa riide äär pange ka paelutaja keerde wahele ja

tõmmake nõela alla, laske press alla ja hakake õmblema. Paelutaja juhib riidet ise, walwake waid järele, et riide ääred seest wälja ei tuleks.

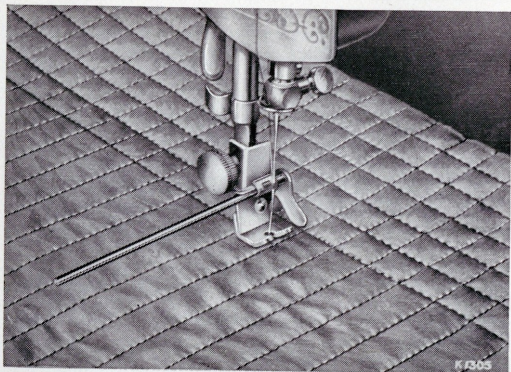
Wiltu paelutamise juures peab pael 15/16" laiuses olema.

Kostüüm paelaga paelutamine.—Toimetakse niisama kui wiltu paelutamise juures; wahe seisab ainult selles, et kostüümi pael on kitsam ja sellepärast ei keerata paela ääred sissepoole, nagu seda wiltu paelutamise juures tehakse.

Prantsuse wollide walmistamine—Toimetakse niisama, kui hariliku paelutamise juures, ainult riie pannakse paelutaja jala alla, nii et woll riide peale õmmeldakse, selle asemele, et ääre külge.

Watteerija.

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija, kuidas näidatud. Watteerija juhtijat wõib paremat ehk pahemat kätt nõela tarwitada ja juhtija kaugus nõelast määrab wahe õmblus ridade

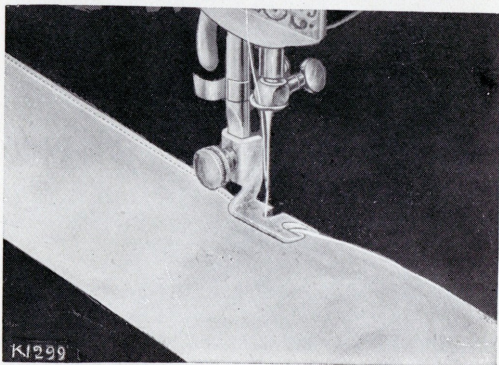

wahel ära. Lükake traat hoidjasse, mis watterija jalas ja seadke soowitawa laiuse peale, siis laske jalg alla töö peale.

Watterimine.—Esimese õmbluse tegemise juures käib juhtija mööda riide äärt ehk kriidiga tõmmatud joont mööda. Kõik järgnewad õmblused saawad otse ja õige sihi, kui aga juhtija mööda eelmist õmblust jookseb, kuidas joonistusel näidatud.

Jalgpalistaja—Palistamine.

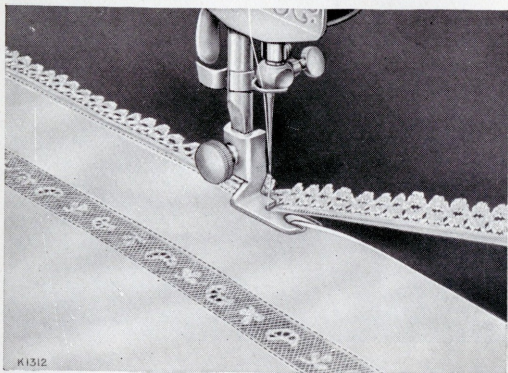
Tõstke nõela ja kinnitage pressjala asemele jalgpalistaja, kuidas joonistusel näidatud. Lõigake riide parempoolne nurk ära, et riie ennast paremini rulliks. Siis pange riie pahemalt paremale poole ülestõstetud palistaja alla ja vähe ülestõstetud riide

äär palistaja soone sisse, tõmmates ja lükates riidet kuni soon täidetud ja nõela alla. Laske palistaja alla ja tehke esimesed pisted pikkamisi. Juhtige riidet parema käe pöidla ja nimetissõrme abil nii, et äär ühetasaselt jookseks üle palistaja ja pange tähele, et palistaja soon riidest täidetud oleks. Kui äär soonest välja jookseb, siis hoidke kätt paremale poole, kui aga liig palju riidet soone jookseb, siis hoidke kätt pahemale poole.

Üheaegne palistamine ja pitsi külgeõmblemine.

Hakake palistama, nagu lhk. 20 seletatud ja kui palistus korras on, tõstke nõela kõige kõrgema punktini. Tõstke palistaja üles, et palistus pressist wabastada; pange pitsi ots lõikesse palistaja küljes ja üle palistuse, kuidas joonistusel näidatud.

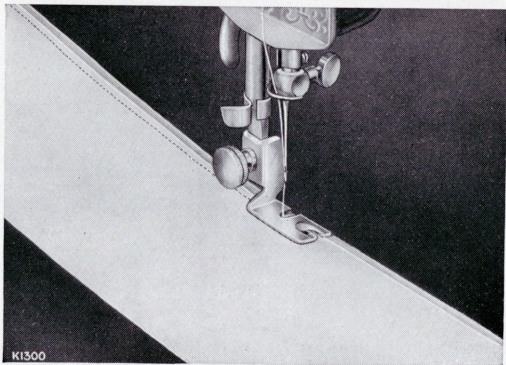

K1312

Waadake selle järele, et palistus oma õiget seisukohta palistajas mitte ei muuda ja et nõel nii hästi pitsist, kui ka palistusest läbi läheks. Laske presskang alla ja juhtige pitsi üle palistaja eesrinna, waadates selle järele, et pits hästi lõikes hoidub.

Jalgpalistaja—Kappeerimine.

Kaks tükki riidet pannakse wastamisi kokku, pahe-
mad pooled wälja ja nõnda, et alumise riide äär
ülemisest weidi paremale poole wälja ulutab, kuidas
joon. näidatud.

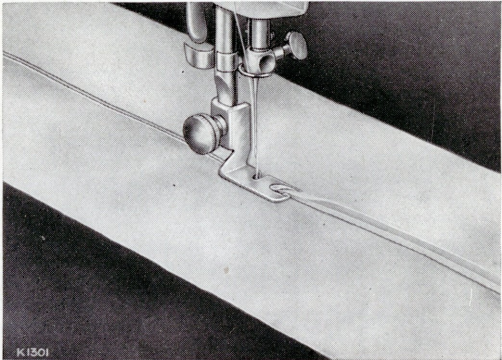

KI300

Õmmelge riided kokku, tarwitades palistaja
etteulatawat haru juhtijanaks, kuidas joon. näida-
tud, et palistus otse jookseks. Palistus olgu kitsas,
aga siiski mitte nii lähedale pealmise riide äärele,
et wenitamise juures riie õmblusest wälja ei tuleks.

Jalgpalistaja—Kappeerimine—järg.

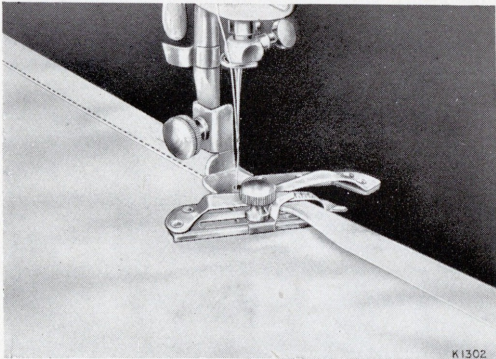
Tõstke palistaja üles, võtke töö ja laotage ta laiali pahema poolega ülesse nii, et riide ääred püsti seisawad. Siis pange ääred otsast jälle palistaja soone sisse, tõmmake nõela alla ja laske palistaja

alla. Õmmeldes hoidke töö siledalt tarvitades mõlemaid käsi ja waadake selle järele, et palistus ühes joones palistaja soonega oleks. Teise palistuse jaoks on tarwis piste natukene suurendada.

Tellitaw palistaja.

Tõstke nõela ja pressjala asemele pange tellitaw palistaja, kuidas joon. näidatud. See palistaja wõib teha palistusi laiuses 3/16 tolli kuni 1 tollini.

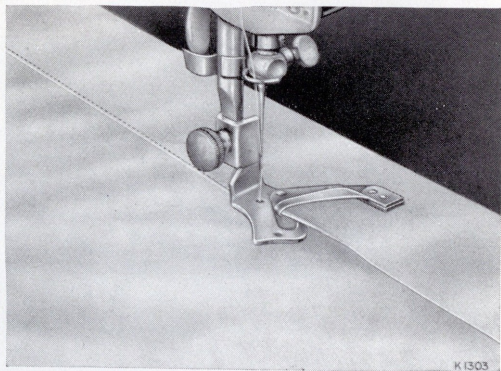

K1302

Wabastage kruwi palistaja ees ja lükake siiber paremale ehk pahemale poole, kuni wäike juhtija soowitud laiuse wastus seisab; peale selle keerake kruwi jälle kinni. Pange riie ääre otsast siibri ja laiuse-juhtija wahela, nihutage riie tagasi ja edasi kuni palistus moodustatud on, seisma jäädes äärega nõela all. Laske presskang alla ja hakake õmblema, juhtides riidet nii, et palistaja täidetud oleks. Selle palistaja abil wõib ka kappeerida eelpool toodud juhatuskirja järele, waata lhk. 22 ja 23.

Tellitaw palistaja—Lai palistus.

Tahate laiemat kui ühe tollilist palistust teha, keerake nõõpkruwi wälja ja wõtke siiber ja juhtija ära. Murdke riidele soovitud laiuses palistus ja

pange palistus haru alla, mis palistaja paremal poolel, aga äär juhtige painutajasse, kuidas joon. näidatud ja hakake õmblema.

Nöörkirja aparaat (sutasher).

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija jalg kuidas joon. näidatud.

Nöörkirja aparaadi külgepanemiseks tõmmake

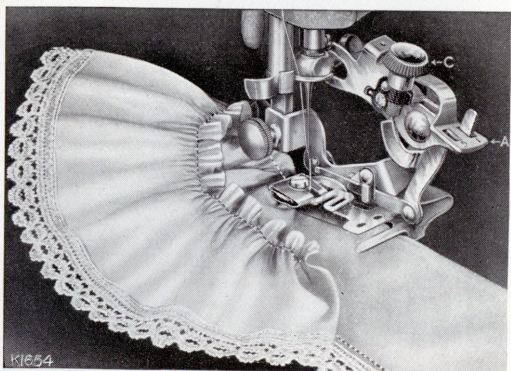
laewukese siiber lahti ja pange nöörkirja aparaadi alumisel poolel olewad haagid nõelaplate ääre alla, siis lükake paremale poole niikaugele kui läheb ja wajutage tihwt auku, mis paremal pool nõelaplates on ja lükake laewukese siiber kinni.

Joonistus wõi ilustus, mis tahetakse wäljaõmmelda peab riide pahemale poole joonistatud olema. Nööri ots (sutash) tõmmake läbi siniseks tehtud nöörkirja juhtijat ja siis nõela alla. Riie pange pahema poolega wälja nööri (sutashi) peale, laske pressjalg alla ja hakake õmblema joonistuse joonte mööda.

Krousija.

Tõstka nõela ja pange pressjala asemele krousi ija ühendades ta kang nõela hoidjaga, kuidas joon. näidatud.

Kui soovite teha krousi iga piste kohta, paigutage

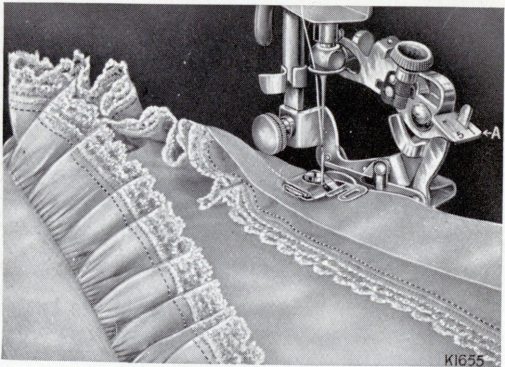
wäike konksu ots pesasse I kangi "A" sees. Pange riide äär tükke alla, mis krousija eespool ja kahe sinise tera wahle, tõmmake riie kergelt nõela alla, laske presskang alla ja hakake õmblema. Peenemate krouside jaoks lühendage piste ja koguja tera asted, keerates nõöpkuwi "C" üles poole.

Täiemate krouside jaoks keerake nõöpkuwi alla poole ja pikendage piste.

Mitmekesiste muutmistega võib krousija abil mõndasuguseid ilusaid töid teha.

Krousija—Kahe riide wahel krousimine.

Alumine riie pange krousija alla, aga riie mida krouside soowite koguja terade wahele ja pealmine riie siniste terade peale, kuidas joon. näidatud.

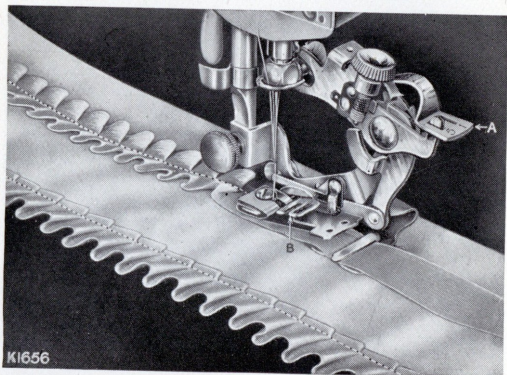
Krousimine ja riide külge õmblemine ühel-ajal.—Pange riie krousija alla, aga riie, mida krouside soowite, koguja terade wahele ja õmmelge nagu krousimise juures.

Enne tarwitamist õlitage wähe krousija hõõru-waid osi.

HOIATUS : Iialgi ja mitte mingil tingimisel ei tohi krousijaga töötada ilma, et siniste terade wahel riiet oleks.

Wiiepistelised krousid ehk wollid.

Wiiepisteliste krouside ehk wollide õmblemiseks tuleb väike konksu ots pesasse 5 kangi **A** sees asetada, kuidas joon. näidatud.

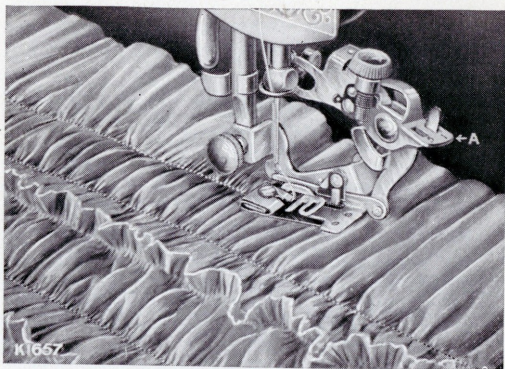

Koguja tera saab siis iga wiendama piste järele edasi ja tagasi liikuma. Kitsamaid ehk täiemaid wolte saawutatakse pistete muutmise läbi.

Ilukrouside walmistamine.—Pange ühte ehk kahte lõikesse väikeses juhtijas (**B**), kitsas paelas riba, siis pressjala ja nõela alla nii, et tema jääks krousitawa materjaali peale ja keskkoha.

Krousija koguja-platega—Kogumine.

Koguja plate kinnitage masina külge samal viisil, nagu nõorkirja kohta seletatud (waata lhk. 26) ja nii, et nõel läbi augu läheks mis plate eesotsas.

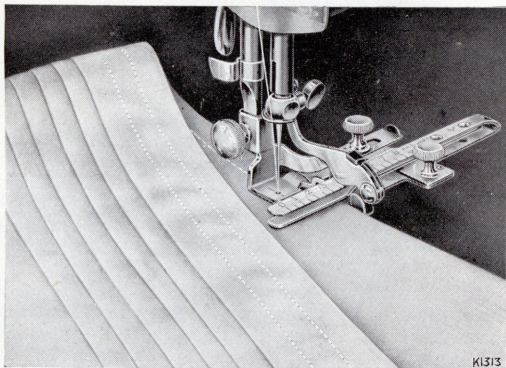

Wõtke krousija alumine sinine tera ära, keerates lahti väikest kruwi krousija küljel ja kinnitagesiis krousijat presskangi külge, kuidas eelpool juba seletatud.

Kogumine.—Pange riie sinise tera ja koguja plate wahela, laske presskang alla ja hakake õmblema, nagu krousimise juures.

Wollide märkija.

Tõstke nõela kõige kõrgemasse punkti, wõtke pressjalg masinalt maha ja pange selle asemele märkija, kuidas joon. näidatud.

Tuleb tähendada, et wollide märkijal on kaks pügalikku; kahekordne lame wedru eespool on märgitud $\frac{1}{8}$ tolli jagudes ja väike keskkohas $\frac{1}{16}$ tolli jagudes.

Pügalik keskmõõtjal määrab wolli laiust. Näituseks, kui wolli laius peab olema $\frac{1}{4}$ tolli, wabastage tagumist nõörkruwi ja lükake väikest juhtijat paremale ehk pahemale poole, kuni tema teraw nuk number 2 wastas seisab, siis keerake kruwi jälle kinni.

Wollide wahele jätmiseks keerake Teile lähemale olewat kruwi lahti ja lükake kahekordse lameda wedru paremale ehk pahemale poole seni, kui soovitud wahe kahe wolli wahel kättesaadud on. Näituseks, kui soovite $\frac{1}{4}$ tolli laiust wolli teha ja

15.-

wollide wahe peab $\frac{1}{4}$ tolli olema, nihutage lame wedru kuni number 3 nõela silmaga ühes suunas seisab : kui wahesi wollide wahele ei taheta jätta, siis peab number 2 nõela silmaga ühes suunas seisma. Kui soovitud wahe kätte saadud on, keerake kruwi jälle kinni.

Töötamine wollide märkijaga on väga lihtne. Esimene woll tuleb käega murda ; siis pange riie märkijasse, juhtides wollitud äär üle kriipsutõmbaja, mis jämeda wedru pahemal otsal, millest eelpool juba tähendatud ; siis keskmõõtja wahele ja märki- ja alla, waadates selle järele, et riide ots edasilük- kaja peal oleks. Wedru kang, mille wastu nõela- hoidja lööb, peab allalangewas seisukorras, kuidas joon. näidatud ja wolle äär wastu wäikest juhtijat seatud olema. Kui kõik korras on, laske pressjalg alla ja õmmelge nii kui harilikult, waadates selle järele, et wollitud äär mööda juhtijat jookseb. Kui esimene woll walmis, siis näete, et riidel teise wolle jaoks juba joon walmis on. Pange riie selle joone järele wolle ja õmmelge nii kui enne. Wiimase wolle tegemise juures tõstke wedru kang ülespoole, et ta kahekordse lameda wedru peale ei pressiks ; selles seisukorras ei märgi aparaat joont uue wolle jaoks.

Wastawate nõelte ja niitide numbrid.

(Nõelte klass ja teisend 15 × 1)

Nõelte numbrid		Töö selts ja nimetus	Puuwilla- ja linase niidi ja siidi No. No.
uued	wanad		
9	0	Kõige peenem musliin, batist, peenike linane riie ja m.	100-150 puuwillaniit 30 siid
11	B	Kõige peenemad kalinkori seltsid, linane riie, sherting, peened siidid ja m.	80-100 puuwillaniit 24-30 siid
14	†	Sherting, linad, pleegitud kalinkor, musliin, siid ja kõik harilikud kodused ja teised liht tööd.	60-80 puuwillaniit 20 siid
16	1	Paksud puuwilla riided, kerge willane riie, siidi ja linane riie.	40-60 puuwillaniit 16-18 siid
18	2	Bukskin, willased riided, polsi-keste ülikonnad, korsetid, meeste ja naisterahwa palitud ja m.	30-40 puuwillaniit 10-20 siid
19	3	Paksud willased riided, kotid, paksud püksi- ja ülikonna riided ja üldse paksud tööd ja m.	20-30 puuwillaniit 60-80 linane niit.
21	4	Kotid, karedad paksud riided igat seltsi ja m.	40-60 linane ja käge jämedam puuwilla niit.

Nõelte tellimise juures tähendage alati No.

See kauba märk, pressituna wase
sisse, on iga Singer
õmblusmasinal.